

ALÞJÓÐLEGUR GÖNGUSÁTTMÁLI

Sköpum hraust, skilvirk og sjálfbær samfélög
þar sem fólk kys að ganga

ALÞJÓÐLEGUR GÖNGUSÁTTMÁLI

Ég / við undirrituð viðurkennum ávinninginn af því að ganga sem vísbendingu um heilbrigt, skilvirkt, samfélagslega víðtækt og sjálfbært samfélag og viðurkennum alheimsréttindi fólks til að geta gengið á öruggan hátt og notið hágæða almenningsrýmis hvar og hvenær sem er. Við erum staðráðin í að draga úr líkamlegum, félagslegum og stofnanalegum hindrunum sem takmarka hreyfiingu. Við munum vinna með öðrum að því að skapa menningu þar sem fólk velur að styðja skuldbindingar okkar gagnvart þessum göngusátt mála og stefnumörkun hans:

1. Aukinn hreyfanleiki án aðgreiningar
2. Vel hönnuð rými og staðir fyrir fólk
3. Bætt samþætting leiða
4. Styðja við göngufærni í landnotkun og landuppbyggingu
5. Draga úr umferðarógn
6. Færri glæpir og minni ótti við glæpi
7. Meiri stuðningur yfi rvalda
8. Göngumenning

Undirritað:

Nafn:

Starfsheit:

Dagsetning:

ALÞJÓÐLEGUR GÖNGUSÁTTMÁLI

Það fyrsta sem ungabarn vill gera er að ganga og það síðasta sem gömul manneskja vill er að hætta því. Ganga er æfingin sem krefst ekki líkamsræktarstöðvar. Hún er lyfseðillinn án lyfja, þyngdarstjórnunin án megrunarkúrs og snyrtivaran sem ekki er hægt að finna úti í búð. Ganga er róandi án pillu, meðferð án geðlæknis og fríð kostar ekki eyri. Það sem meira er, hún mengar ekki, eyðir fáum náttúruauðlindum og er mjög skilvirk. Það er þægilegt að ganga, krefst einskis sérstaks búnaðar, er sjálfstýrandi og í eðli sínu öruggt. Ganga er jafn náttúruleg og öndun.

John Butcher, stofnandi Walk21, 1999

INNGANGUR

Við, íbúar heimsins, stöndum frammi fyrir flóknum, tengdum vandamálum. Heilsu okkar hrakar, samgöngukerfi okkar eru óhagkvæm og umhverfi okkar er undir auknum þrýstingi til að koma til móts við þarfir okkar. Gæði og fjöldi gönguferða sem hversdagsleg athöfn, er rótgróinn og einstakur vísir að lífsgæðum á hvaða svæði sem er. Yfirvöld sem hafa áhuga á að skapa heilbrigðari og skilvirkari samfélög og staði geta náð verulegum framförum með því einfaldlega að hvetja til fleiri gönguferða.

Byggt á viðamiklum viðræðum við sérfræðinga um allan heim, sýnir sáttmáli þessi hvernig á að skapa menningu þar sem fólk kys að ganga. Sáttmálinn getur verið undirritaður af þeim einstaklingum, samtökum, yfirvöldum eða hverfishópum sem styðja sýn hans og stefnumótandi meginreglur óháð formlegri stöðu þeirra og getu til að framkvæma útfærslu þeirra sjálfstætt.

Vinsamlegast styðjið þennan sáttmála með því að undirrita hann og hvetja vini, samstarfsmenn, ríkisstofnanir og innlendar og heimastofnanir til að vinna með ykkur að því að skapa heilbrigð, skilvirk og sjálfbær, gangandi samfélög um allan heim.

BAKGRUNNUR

Farþegar þjóta; kaupendur ráfa; hálendisfólk þrammar; elskendur röltu; ferðamanna reika... en við göngum öll. Að ganga er grundvallaratriði og alhliða réttur, hver sem geta okkar eða hvatning er og heldur áfram að vera stór hluti af lífi okkar. Samt gengur fólk minna og minna í mörgum löndum. Af hverju að ganga þegar þú getur hjólað? Gönguferðir hafa hætt að vera nauðsyn víða um heim og orðið lúxus. Það virkar of auðvelt að ganga, of algengt, of augljóst og reyndar of ódýrt til að stunda sem leið til að komast milli staða og rækta heilsuna. Við veljum að ganga ekki vegna þess að við höfum gleymt hversu auðvelt, ánægjulegt og gagnlegt það er. Við búum í því besta umhverfi sem maðurinn, sem tegund, hefur nokkru sinni þekkt, en viðbrögð okkar eru samt að taka getu okkar til að ganga sem sjálfsögðum hlut.

Sem bein afleiðing af aðgerðaleysi okkar þjáumst við af offitu, þunglyndi, hjartasjúkdómum, reiði, kvíða og félagslegri einangrun.

Gönguferðir bjóða upp á bætta heilsu, hamingju og tilbreytingu. Þær stuðla að endurheimtingu og varðveislu vöðva-, tauga- og tilfinningalegrar heilsu um leið og þær auka sjálfstæði og sjálfstraust. Því meira sem þú gengur því betur líður þér, verður slakari, skynjar meira og hreinsar hugann af óþarfa. Gönguferðir eru góðar fyrir alla.

MARKMIÐ

Að skapa heim þar sem fólk getur valið og fær ferðamöguleikann að ganga, að vera heilbriggt og slaka á, heim þar sem yfirvöld, samtök og einstaklingar:

- viðurkenni gildi gönguferða;
- skuldbundið sig til heilbrigðra, skilvirkra og sjálfbærra samfélaga; og
- vinna saman að því að vinna bug á líkamlegum, félagslegum og stofnanalegum hindrunum sem oft takmarka val fólks til göngu.

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

Þessi alþjóðlegi sáttmáli greinir þarfir gangandi fólks og býr til almennan, sameiginlegan ramma til að hjálpa yfirvöldum að endurstilla núverandi stefnu, athafnir og sambönd til að skapa menningu þar sem fólk kys að ganga.

Samkvæmt hverri stefnumótandi meginreglu fyrir sig eru aðgerðirnar sem taldar eru upp hagnýtur listi yfir endurbætur sem hægt er að gera í flestum samfélögum. Mögulega þyrfti að bæta við þær eftir þörfum hvers staðar og hvatt er til þess.

1. Aukinn hreyfanleiki án aðgreiningar

Fólk í þéttbýlum hefur rétt á aðgengilegum götum, torgum, byggingum og almenningssamgöngukerfum óháð aldri, getu, kyni, tekjum, tungumálum, þjóðernislegum, menningarlegum eða trúarlegum bakgrunni. Það styrkir frelsi og sjálfræði fólks og stuðlar að félagslegri aðlögun, samstöðu og lýðræði.

AÐGERÐIR

- Tryggja öruggan og þægilegan sjálfstæðan hreyfanleika fyrir alla með því að veita eins mörgum einstaklingum aðgang að eins mörgum stöðum og mögulegt er, einkum að almenningssamgöngum og opinberum byggingum
- Sameina þarfir fólks með takmarkaða getu með því að byggja upp og viðhalda hágæðapjónustu og aðstöðu fyrir alla

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

2. Vel hönnuð rými og staðir fyrir fólk

Fólk á rétt á að lifa í heilbrigðu, þægilegu og aðlaðandi umhverfi sem er sérsniðið að þörfum þess og að njóta almenningssvæða fjarri hávaðaáreiti og mengun frá vélknúinni umferð.

AÐGERÐIR

- Hanna götur fyrir fólk og ekki aðeins fyrir bíla, með því að viðurkenna að götur eru bæi félagsleg- og samgöngurými sem kallar á félagslega hönnun sem og verkfræðilegar aðgerðir. Þetta getur falið í sér að endurúthluta vegarými, útfæra forgangssvæði gangandi vegfarenda og skapa bíllaust umhverfi sem allir geta notið, styðja félagsleg samskipti, leik og afþreyingu fyrir bæði fullorðna og börn
- Bjóða upp á hreinar, vel upplýstar götur og stíga, lausa við hindranir, nógu breiðar fyrir annasömustu notkun þeirra, og hafa næg tækifæri til að fara yfir vegi á öruggan og beinan hátt
- Tryggja skal að bekkir séu nægilega margir og aðgengi að salernum gott á stöðum sem uppfylla þarfir allra notenda
- Takast á við áhrif loftslags með viðeigandi hönnun og aðstöðu, til dæmis skugga (tré) eða skjóli
- Hanna læsilegar götur með áberandi skiltum og upplýsingum á staðnum til að hvetja til ákveðinna ferðaáætlaða og könnunar á nánasta umhverfi með gönguferðum
- Kunna að meta, þróa og viðhalda hágæða og aðgengilegu grænu rými í þéttbýli og á vatnasvæðum

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

3. Bætt samþætting leiða

Bæjarbúar eiga rétt á neti tengdra, beinna og aðgengilegra gönguleiða sem eru öruggar, þægilegar, aðlaðandi og vel viðhaldnar og tengja saman heimili, verslanir, skóla, garða, skiptistöðvar, græn svæði og aðra mikilvæga áfangastaði.

AÐGERÐIR

- Byggja og viðhalda hágæða neti tengdra, hagnýtra og öruggra gönguleiða milli heimila og áfangastaða í næsta nágrenni sem uppfylla þarfir samfélagsins
- Veita samþætta, viðamikla og vel útbúna almenningssamgöngubjónustu með ökutækjum sem eru aðgengileg öllum mögulegum notendum
- Hanna strætisvagnaskýli og skiptistöðvar með auðveldum, öruggum og þægilegum aðgangi fyrir fótgangandi vegfarendur og stuðningsupplýsingum

4. Styðja við göngufærni í landnotkun og landuppbyggingu

Bæjarbúar hafa rétt á að búast við reglum um landnotkun og landskipulag sem gerir þeim kleift að sækja meirihluta daglegrar þjónustu og aðstöðu fótgangandi, hámarka tækifærin til að ganga, draga úr ávanabindingu bílsins og stuðla að betri byggð.

AÐGERÐIR

- Gera fótgangandi fólk að miðpunkti borgarskipulags. Gefðu hægfara ferðamátum eins og göngu og hjólríðum forgang fram yfir hraðaskreiða ferðamátum og innanbæjarumferð forgang fram yfir ferðalög milli landshluta
- Bæta landnýtingu og landuppbyggingu, tryggja að nýtt húsnæði, verslanir, garðar á athafnasvæðum og skiptistöðvar strætisvagna séu staðsettar og hannaðar þannig að fólk geti nálgast þær auðveldlega á fæti
- Draga úr skilyrðum fyrir bílháðum lífsstíl, úthluta rými á vegum til gangandi vegfarenda og ljúka við þær gönguleiðir sem vantar til að búa til öflugt gönguleiðanet

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

5. Draga úr umferðarógn

Íbúar eiga rétt á því að götur þeirra verði hannaðar til að koma í veg fyrir slys og vera ánægjulegar, öruggar og þægilegar fyrir gangandi fólk - sérstaklega börn, aldraða og fólk með takmarkaða hreyfigetu

AÐGERÐIR

- Draga úr þeirri hættu sem ökutæki skapa fyrir gangandi vegfarendur með því að stjórna umferð, (t.d. með því að lækka hámarkshraða), frekar en að aðgreina gangandi vegfarendur eða takmarka aðgengi þeirra
- Hvetja til akstursmenningar með tilliti til gangandi vegfarenda með markvissum herferðum og með því að framfylgja umferðalögum
- Draga úr hraða ökutækja í íbúðarhverfum, verslunargötum og í kringum skóla
- Draga úr áhrifum fjölfarinna vega með því að setja upp nægjanlega öruggar göngupveranir, tryggja lágmarks biðtíma og nægan tíma fyrir hægustu vegfarendur að komast yfir
- Ganga úr skugga um að aðstaða sem er hönnuð fyrir hjólandi vegfarendur og örflæði, skerði ekki öryggi eða þægindi gangandi vegfarenda

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

6. Færri glæpir og ótti við glæpi

Íbúar eiga rétt á því að búast við borgarumhverfi sem er hannað, viðhaldið og vaktað til að draga úr glæpum og ótta við glæpi.

AÐGERÐIR

- Tryggja að byggingar veiti góða yfirsýn og glæpaletjandi umhverfi til að auka tilfinningu fyrir eftirliti og letja glæpamenn
- Framkvæma úttektir á gangandi vegfarendum allan sólarhringinn til að greina áhyggjur yfir persónulegu öryggi og beina síðan spjótum að þeim svæðum sem kalla á úrbætur (t.d. með bjartari lýsingu og skýrari sjónlínunum)
- Veita þjálfun og upplýsingar fyrir fagfólk í samgöngum til að auka meðvitund um áhyggjur gangandi vegfarenda vegna öryggis þeirra og hvaða áhrif þær áhyggjur hafa á gönguákvarðanir þeirra

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

7. Meiri stuðningur yfirvalda

Íbúar eiga rétt á að yfirvöld sjái fyrir, styðji og verndi getu þeirra og val til að ganga.

AÐGERÐIR

- Skuldbinda sig til skýrrar, nákvæmrar og alhliða aðgerðaáætlunar fyrir göngu, setja markmið, tryggja stuðning hagsmunaaðila, leiðbeina fjárfestum og fela í sér eftirfarandi aðgerðir:
- Láta allar viðeigandi stofnanir (sérstaklega flutninga, skipulagningu, heilsu, menntun og lögreglu) taka þátt á öllum stigum og viðurkenna mikilvægi þess að styðja og hvetja til gönguferða sem og hvetja til viðbótarstefnu og aðgerða
- Hafa regluleg samráð við félög í nágrenninu, fulltrúa fótgangandi einstaklinga og annarra viðeigandi hópa, þar með talið fulltrúa ungs fólks, aldraðra og þeirra sem eru með takmarkaða getu
- Safnaðu meginlegum og eigindlegum gögnum um göngu (þ.m.t. hvata og tilgang ferðanna, fjölda ferða, ferðaáfanga, tíma og vegalengd gönguferða, tíma í almenningsrými og ánægjuþrep)
- Sameina gönguferðir inn í þjálfun og áframhaldandi starfsþróun fyrir flutninga- og umferðaröryggisfulltrúa, heilbrigðisstarfsmenn, borgarskipulagsfulltrúa og hönnuði
- Veita nauðsynleg áframhaldandi úrræði til að hrinda í framkvæmd samþykktu aðgerðaáætlunina
- Framkvæma tilraunaverkefni til að efla bestu starfsvenjur og styðja rannsóknir með því að bjóðast til að taka þátt í rannsóknum og kynna reynslu í þínu byggðarlagi víða
- Mæla árangur áætlana með því að kanna og bera saman gögn sem safnað er fyrir, meðan og eftir framkvæmd

MEGINREGLUR OG AÐGERÐIR

8. Göngumenning

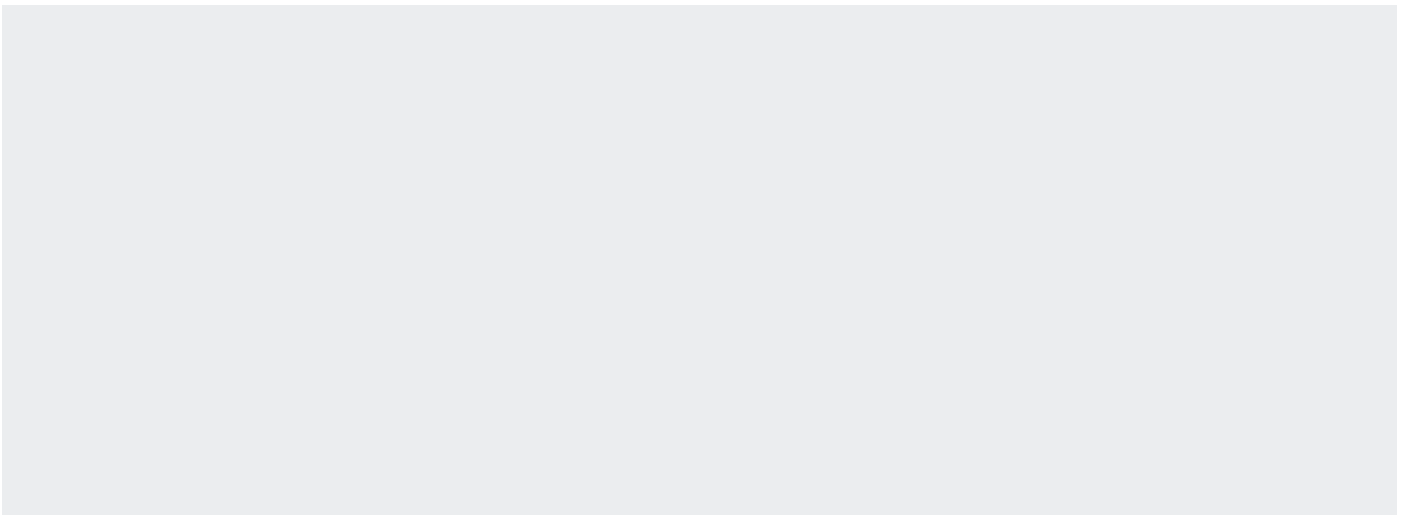
Samfélög eiga rétt á nýjustu og aðgengilegum upplýsingum í góðum gæðum um hvar er hægt ganga og um gæði upplifunarinnar. Fólk á skilið tækifæri til að fagna og njóta gönguferða sem hluta af daglegu félags-, menningar- og stjórnmálalífi.

AÐGERÐIR

- Markvisst hvetja alla meðlimi samfélagsins til að ganga við hvert tækifæri og hvar sem hægt er sem hluta af daglegu lífi sínu með því að hanna almennar skapandi, markvissar upplýsingar, á hátt sem svarar persónulegum þörfum þeirra og virkjar persónulegan stuðning
- Skapa jákvæða mynd af gönguferðu með því að upphefja göngu sem hluta af menningararfleifð og sem menningarviðburður, t.d. í arkitektúr, myndlistarsýningum, leikhúsum, bókmenntaupplestri, ljósmyndun og göturteikningum
- Búðu til heildstætt og stöðugt upplýsinga- og skiltakerfi til stuðnings könnunleiðangra, þar á meðal tenginga við almenningssamgöngur
- Umbuna fólki sem gengur með fjárhagslegri hvatningu í gegnum vinnustaði innan byggðarlagsins og í gegnum hvata stjórnvalda

AUKA AÐGERÐIR

Vinsamlega skrifaðu aðgerðir fyrir þitt byggðarlag hér:

Hannað samkvæmt ramma WALK21 alþjóðlegu ráðstefnuraðarinnar

Október 2006

Walk21 er þakklátt ótal einstaklingum fyrir aðstoð sína við framleiðslu þessa sáttmála og þér fyrir persónulega skuldbindingu þína við að hjálpa til við að skapa heilbrigð, skilvirk og sjálfbær göngusamfélög um allan heim.

Fyrir frekari upplýsingar um göngur kíktu á www.walk21.com

Eða sendu okkur tölvupóst á info@walk21.com